

NARAVOSLOVJE IN TEHNIKA,

4. razred

TEMA: Premikanje in prevažanje

NAVODILO ZA DELO

1. Ponovimo, kar smo o prometu povedali v pretekli uri.

2. Po katerih površinah se ne smeš gibati, če si pešec?

- avtocesta
- kolesarska steza
- gozdna cesta
  - pločnik
- regionalna cesta

3. Katera prometna površina pripada dogodku na levi strani?

Z družino se odpraviš v hribe.		šolsko igrišče.
S prijatelji boste igrali nogomet,		kolesarska steza
S kolesom se odpraviš na obisk do prijatelja.		cesta
Z družino greste na obisk do sorodnikov.		pločnik
Z očetom gresta smučat.		planinska pot
Zjutraj se peš odpraviš v šolo.		smučišče

4. Poimenuj dele vozišča.

PREHOD ZA
KOLESARJE

CESTA

KOLESARSKA
STEZA

ZEBRA

PLOČNIK

5. Kraje med seboj povezujejo razne prometne površine, ki jih že poznamo. Da promet poteka tekoče in varno, moramo upoštevati prometna pravila.

Večino prometnih pravil moramo poznati, še preden smo udeleženci v prometu. Tako moramo poznati poti, kjer se lahko gibljemo, po kateri strani ceste se gibljemo, kam lahko zavijemo ...

Nekaj pravil vidimo kar na cesti. To so prometni znaki, ki nas opozarjajo na nevarnosti v prometu ter katero vozilo ima prednost v križiščih.

Kaj se zgodi, če udeleženci v prometu ne upoštevajo pravil?

Vsak dan se zgodi veliko prometnih nesreč tudi zato, ker udeleženci ne upoštevajo pravil.

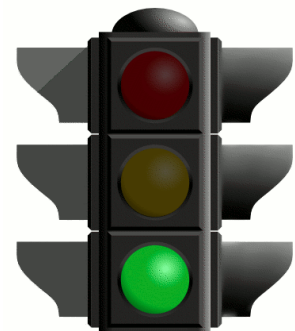

6. Semafor

Zakaj je potreben semafor?

Včasih na cesti nastane gneča. V križišču nastane situacija, ko voznika ne veda, kdo naj prepelje prvi in kdo naj počaka. Eden od načinov določanja prednosti je **semafor**. Če ne bi imeli semaforjev, bi bilo še več nesreč v križiščih.

Ob kateri luči na semaforju se morajo vozila ustaviti?

- RDEČA LUČ
- RUMENA LUČ
- ZELENA LUČ

Zanimivost: S problemom urejanja prometa so imeli težave že v času konjskih vpreg. Na najbolj obremenjenih križiščih velikih mest so morali policisti od jutra do večera usmerjati kočije, jezdece in pešce. Da bi razbremenili policiste, so leta 1868, še pred izumom avtomobila, na nekem londonskem križišču postavili prvi semafor. Sestavljen je bil iz plinske luči ter zelene in rdeče leče. Upravljali so ga s pomočjo vzvoda, s katerim so zavrteli celoten semafor, tako da sta se prometna tokova izmenično sproščala. Rdeča luč je pomenila »stop«, zelena pa »pazljivo«. Na žalost pa je 2. januarja 1869 ta »prasemafor« razneslo, pri čemer je bil ranjen policist, ki ga je takrat upravljal.

7. Semafor za pešce

Semafor za pešce ima samo dve barvi, rdečo in zeleno. Včasih je na zelenem ozadju podoba človeka, ki hodi, na rdečem pa človeka, ki stoji.

8. Prometna policija

Za varnost v cestnem prometu moramo poskrbeti sami.
Vse skupaj nadzira prometna policija. Ta preži na tiste
voznike, ki ne upoštevajo prometnih pravil.
Včasih policisti prevzamejo vlogo semaforja.

Ko gledaš policista v prsi ali

Tudi ko policist dvigne roko, se moraš ustaviti.

Ko ti policist pokaže bok, lahko nadaljuješ vožnjo ali hojo.

9. Vozila s prednostjo

Ko ima rešilec vklopljene modre luči in zvočne signale, se mu nekam hudo mudi. Navadno gre pomagat ljudem v prometni ali drugi nesreči. Na "nujni vožnji" vozniku rešilca ni treba upoštevati oznak na semaforju in vozišču.

Pravimo, da ima vozilo prednost.

Vozila s prednostjo so še gasilci, policija, intervencijska vozila, vojaška policija in carinska služba.

10. Kolo

V Sloveniji imamo najstarejše kolo vseh časov, staro je 2500 let. Arheologi so ga našli leta 2002 na Ljubljanskem barju.

**Izum kolesa spada med največje izume vseh časov, saj z vrtenjem omogoča premikanje vozila.
Z izumom kolesa se je olajšalo tudi delo. Kolo so uporabili za vodni mlin, za mlin na veter in za vozila.**

11. Kolesar

Se še spomniš svoje prve vožnje s kolesom?

Koliko si bil star?

Ali si imel pomožna kolesa za ravnotežje?

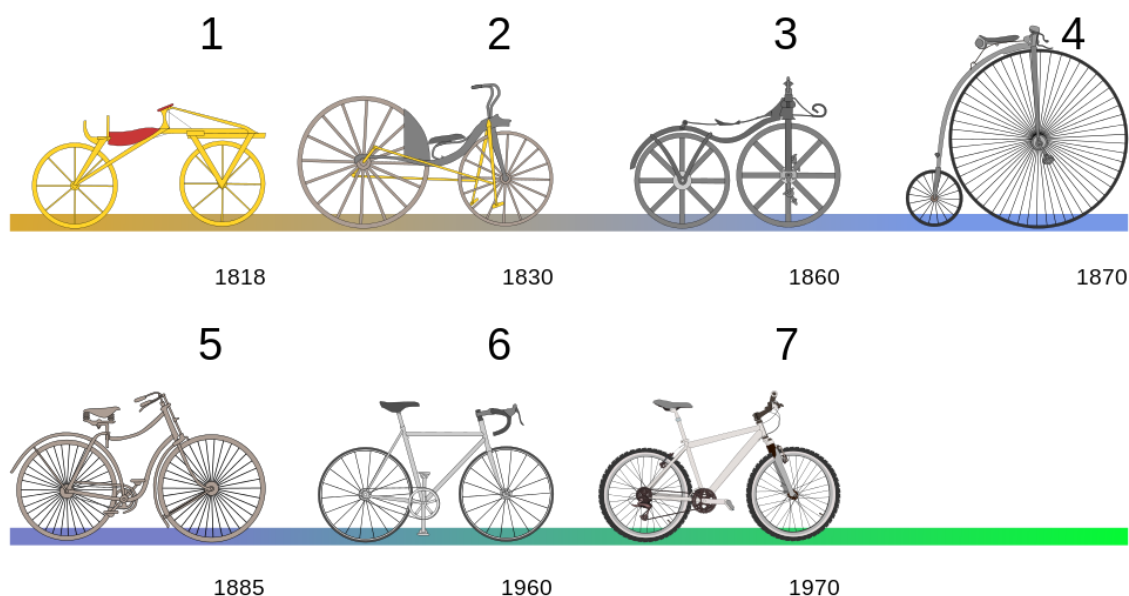
Kdo te je naučil voziti kolo?

Kje pa si se učil voziti kolo?

Kako je nastalo kolo

Leta 1690 je Francoz Comte de Sivrac sestavil dve kolesi in ju povezal z gredjo. Človek je kolo poganjal z eno nogo, drugo pa je imel na gredi za ravnotežje. Pozneje, leta 1816, je baron Karl Drais von Sauerbronn »kolesu« dodal udoben sedež in vodljivo sprednje kolo. Toda kolo še vedno ni imelo pedal.

Sledil je razvoj izboljšav do današnjega kolesa.

Nekaj vrst koles

© Stefan ALEN

Oprema kolesa

Preden se s kolesom zapeljemo na cesto, moramo preveriti ali je kolo varno. Vsako kolo mora imeti obvezno opremo.

Med obvezno opremo sodijo:

- **prednja in zadnja zavora,**
  - **prednja bela luč,**
  - **zadnja rdeča luč,**
  - **rdeči odsevnik zadaj,**
- **rumeni odsevniki na pedalih,**
  - **zvonec,**
- **bočni odsevniki na kolesih.**

Zavore

Da se kolo varno ustavi, mora imeti dobro delujoče zavore.

Kolo ima zavoro na sprednjem in zadnjem kolesu. Da varno ustavimo kolo, moramo počasi stisniti obe zavori hkrati.

Celotno kolo, še posebej pa zavore, moramo redno vzdrževati.

V-zavore

Gumice za V-zavore

Zavore z diski

Varnostna oprema kolesarja

kolesarska čelada, odsevni jopič, odsevni trak

